

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เขตเทศบาลเมืองขลุง อำเภอบึง จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาทบทวนเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบเป็นแนวทางในการวิจัย ที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองขลุง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นคำที่มักใช้กันมากในปัจจุบัน ทั้งในวงวิชาการและวงราชการ แต่เนื่องจากได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำไว้แตกต่างกันหลายความหมาย และจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมารัฐได้นำเอาความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไปใช้เป็นเครื่องมือในการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม หรือ โครงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กำหนดขึ้น อันเนื่องมาจากการตีความหมายของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ยังไม่ถูกต้องและตรงกัน สำหรับแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการของไทยได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานในชุมชนไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

รีดเดอร์ (Reeder, 1974, P.39 อ้างถึงใน จาริณี แจ่มจำ, 2553, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงการมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1975, p.4 อ้างถึงใน ธรรมจรรย์ ดุลยธำรง, 2546, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ และเกี่ยวข้องกับมวลชนในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ประการแรก ในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางสังคมและการจัดสรรทรัพยากร และประการที่สองในการกระทำโดยสมัครใจต่อกิจกรรมและโครงการ และยังเน้นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความหมายครอบคลุมถึง

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา

ไวท์ (White, 1982, p.18 อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์, 2548, หน้า 7) ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมว่า ประกอบด้วย 3 มิติ กล่าวคือ มิติที่ 1 ได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรจะทำและทำอย่างไร ส่วนมิติที่ 2 ได้แก่การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา และการลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ สำหรับมิติที่ 3 ได้แก่การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานและการประเมินผล

สุจินต์ ดาววีระกุล (อ้างถึงใน พรทิพย์ มาศวิวัฒน์, 2542 หน้า 20 - 21) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงกระบวนการกระทำที่ประชาชน สมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง เพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง และมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ปรารถนาหรือตั้งใจไว้ ทั้งนี้ ต้องมิใช่การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์, 2548, หน้า 9) ได้อธิบายไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ และสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างถึงใน ทรงยศ สาโรจน์, 2551, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงการทำงานกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความร่วมมือร่วมใจ โดยการกระทำดังกล่าวในห้วงเวลา และลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ

แสวง รัตนมงคลมาศ (2540, หน้า 10) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมของสังคม และประชาชนที่

เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรของตนต่อกิจกรรมนั้น ๆ ในการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมายและแผนงาน ดำเนินการในกระบวนการจัดการ และร่วมหนุนช่วยทรัพยากรการบริหาร และการที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม มีเหตุผล 3 ประการคือ

1. มีใจร่วมในอุดมการณ์เดียวกัน (Common Ideology)
2. มีใจร่วมในผลประโยชน์ (Common Interest)
3. ยึดติดกับตัวบุคคล (Personality)

จากความหมายดังกล่าว การมีส่วนร่วมจึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1. การเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ และอารมณ์เป็นการเกี่ยวข้องทั้งตัวไม่ใช่เฉพาะเพียงแค่เกี่ยวข้องกับด้านร่างกาย หรือทักษะ กล่าวคือผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางจิต (Ego involved) ไม่เพียงแค่เฉพาะด้านการงาน (Task Involved)
2. การกระทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมได้บังเกิดความเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์แล้ว ก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นมากกว่าการยินยอม (Consent) ที่จะกระทำตามคำสั่งเป็น การกระทำ ซึ่งปราศจากการยินยอมพร้อมใจ และแสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม จึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจแบบ “บุคลวิถิ” คือมีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับ ระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม
3. การรับผิดชอบเมื่อเกิดการเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ อารมณ์ และได้กระทำให้แก่สถานการณ์ นั้นแล้วผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็น กระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง (Self Involved) กับกลุ่มและต้องการเห็นผลสำเร็จ ของการทำงานนั้นด้วย จึงเกิดความรู้สึกรับผิดชอบทั้งกลุ่ม

นอกจากนั้นแล้วการที่ประชาชนจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนต้องมีอิสระที่จะมีส่วนร่วม (Freedom to Participate)
2. ประชาชนต้องสามารถมีส่วนร่วม (Ability to Participate)
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to Participate)

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้ามาร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำนั้นจะกระทำผ่าน กลุ่ม หรือองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทฤษฎีของนักวิชาการต่างๆ จะเห็นว่า มีทั้งคล้ายคลึงและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977, pp. 59 - 76 อ้างถึงใน น.อ.สุขกิจ สาปริง, 2549, หน้า 8 - 10) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญ การเลือกนโยบาย โดยเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ตัดสินใจในระยะเริ่มต้น ระยะวางแผน ระยะดำเนินการทำกิจกรรม และการตัดสินใจปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) เป็นการมีส่วนร่วมปฏิบัติโดยให้การสนับสนุนแรง ด้านทรัพยากร การมีส่วนร่วมบริหารจัดการ การประสานขอความร่วมมือ
 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ซึ่งรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียต่อโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย
 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Evaluation) เป็นการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมทั้งหมด สิ่งที่สำคัญที่จะต้องสังเกตคือ พิจารณาจากความเห็นชอบ และความคาดหวังที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการประเมินผลจะแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป
- ประสพสุข คีรินทร์ (อ้างถึงใน ภราดร บุตรบุญ, 2547, หน้า 12 - 13) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจเพื่อปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์, 2548, หน้า 7) ได้กล่าวว่า เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมดังนี้

1. มีส่วนร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิดทำและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหของชุมชน หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา สอนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ทำไปทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2537, หน้า 183–184) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น กรรมการกลุ่มต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

3. การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non Representative) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ตลอดเวลา ส่วนลักษณะการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ ดังนี้ คือ

3.1 เป็นสมาชิก

3.2 เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม

3.3 เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วยเหลือ

3.4 เป็นกรรมการ

3.5 เป็นประธานกรรมการ

สำหรับแบบอย่างของผู้ที่มีส่วนร่วม (Types of Participation) ผู้มีส่วนร่วมมี 3 แบบ ดังนี้

1. เป็นผู้กระทำ (The Actor) คือ มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรม

2. เป็นผู้รับผลการกระทำ (The Recipient) คือ ได้รับผลจากกิจกรรมโดยตรง

3. เป็นสาธารณชนทั่วไป (The Public) คือ ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้แบ่งระดับของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ระดับที่ 1. ถูกบังคับให้ร่วม ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเพราะถูกบังคับโดยไม่มีทางเลือกเลย ตัวอย่างเช่น ผู้เช่านาทำกินถูกเจ้าของที่ดินบังคับให้ต้องปลูกป่าขึ้นตามโครงการแม่บทพลังงานทดแทน มิฉะนั้นเจ้าของที่ดินจะยึดที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า ผู้เช่าคนนี้ก็เลยกลายเป็นประชาชนที่มีส่วนร่วมในโครงการนี้

ระดับที่ 2. ถูกหลอกให้ร่วม ลักษณะนี้ประชาชนจะถูกล่อใจด้วยผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าจ้างแรงงาน หรือ ความสะดวกสบายบางอย่าง แต่เบื้องหลังจริงๆ แล้ว เป็นการหาเสียงของนักการเมืองผู้หยิบบั่นโครงการมาต่อเท่านั้น

ระดับที่ 3. ถูกชักชวนให้ร่วม การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ส่วนมากเป็น โครงการที่ทางราชการคิดขึ้นเองเรียบร้อยแล้ว แล้วพยายามชักชวนประชาชนให้ร่วมมือทุกรูปแบบ โดยอาศัยระบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ว่าเป็น โครงการที่ดีขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือ

ระดับที่ 4. สัมภาษณ์แล้ววางแผนให้ ลักษณะการมีส่วนร่วมชนิดนี้จะปรากฏว่า ปัญหาความต้องการ และเสียงเรียกร้องของประชาชนจะได้รับการเอาใจใส่ขึ้นบ้าง กล่าวคือ ผู้ที่จะวางโครงการจะสำรวจปัญหาความต้องการด้วยการเรียกประชุมสอบถาม สัมภาษณ์ แต่การตัดสินใจว่าปัญหาของชาวบ้านคืออะไร ควรจะแก้ไขด้วยวิธีใด จะวางแผนอย่างไร และจะปฏิบัติตามแผนอย่างไร ยังคงเป็นเรื่องของทางราชการ

ระดับที่ 5. มีโอกาสเสนอความคิดเห็น ประชาชนจะเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นที่เกี่ยวข้องกับวางแผนโครงการและการดำเนินการตามโครงการ แต่การตัดสินใจยังเป็นของส่วนราชการอยู่

ระดับที่ 6. มีโอกาสเสนอโครงการ ในระดับนี้ทางราชการกับประชาชนจะมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ประชาชนจะมีโอกาสตัดสินใจว่าปัญหาของตนคืออะไร จะแก้ไขได้อย่างไร วิธีใดดีที่สุดที่สุด จนกระทั่งมีสิทธิเสนอโครงการ และเข้าร่วมปฏิบัติด้วย

ระดับที่ 7. มีโอกาสตัดสินใจ ในระดับนี้ประชาชนจะเป็นหลักสำคัญของการตัดสินใจในทุกเรื่องตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลโครงการ

คาร์ (Cary, 1970, p.6 อ้างถึงใน ภราดร บุตรบุญ, 2547, หน้า 13) ได้แบ่งบทบาทและหน้าที่ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาดังนี้

1. เป็นสมาชิก (Membership)
2. เป็นผู้เข้าประชุม (Attendance at Meeting)

3. เป็นผู้บริจาคเงิน (Financial Contribution)
4. เป็นประธาน (Leader)
5. เป็นกรรมการ (Membership in Committees)

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมอาจเกิดจากลักษณะต่าง ๆ ได้หลายลักษณะดังนี้

1. เกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน
2. เกิดจากความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เห็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน
3. เกิดจากการตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนา
4. เกิดจากศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

5. เกิดจากความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือ มีเกียรติ มีตำแหน่ง
6. เกิดจากอำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

มีผู้กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (อ้างถึงใน จิรัชยา นาบุญมี, 2552, หน้า 18) ได้ศึกษาขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีอยู่ 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด กล่าวคือการที่ชุมชนเป็นผู้อยู่กับปัญหาและรู้จักปัญหาของตนเองดีที่สุด เมื่อชุมชนได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ก็จะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาในชุมชนได้
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรม แม้ว่าผู้นำในการวางแผนจะเป็นเจ้าหน้าที่ หรือนักพัฒนา ถ้าหากชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจะเป็นการช่วยให้ชุมชนได้เข้าใจปัญหา พัฒนาประสบการณ์ของตนเองและสามารถวางแผนได้ด้วยตนเองในที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ชุมชนสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการลงทุนและร่วมปฏิบัติงานได้ในกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท ซึ่งจะทำให้ชุมชนรู้จักคิดค้นทุนให้กับตัวเองในการดำเนินงานและจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ การดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และเมื่อเห็นประโยชน์ก็จะสามารถดำเนินกิจกรรมนั้นได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความยั่งยืน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญเพราะจะทำให้ชุมชนได้ทราบถึงผลของการดำเนินกิจกรรม การได้รับประโยชน์จากกิจกรรมและยังเป็นการ

แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล และเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปสู่ชุมชนอื่น ๆ

ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจะต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบางประการ เพราะการที่ประชาชนจะริเริ่มและช่วยตนเองได้นั้น ประชาชนต้องมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเสียก่อน กล่าวคือ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม (Freedom Participation)
2. ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability of Participation)
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to Participation)

นอกจากเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการดังกล่าวแล้ว ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่อไปนี้ คือ

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทองค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปจนกว่าที่เขาประเมินค่าผลตอบแทนที่จะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือน ต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพสังคมหากจะมีส่วนร่วม (ไพฑูรย์ วอสอน อ้างถึงใน สุนันทา อำไพเจนเจริญ, 2547, หน้า 13)

บัณฑิต อ่อนคำ (อ้างถึงใน สุภาพร วัฒนานคร, 2544, หน้า 40) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพออกเป็น 5 ขั้นตอน อันเกิดจากการผสมผสานแนวคิดเชิงทฤษฎีกับแนวคิดภาคปฏิบัติ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และหาสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย
2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมบริหาร ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือ ยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งทางด้านวัตถุ และจิตใจ อันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรมและนามธรรมต่อสังคม หรือ บุคคลก็ตาม

5. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้น สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย อันนับเป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปยอด

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า ลักษณะขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเห็นได้จากแนวคิดส่วนใหญ่แนวความคิดคล้ายคลึงกันในภาพรวม คือค้นหาสาเหตุของปัญหา หาวิธีการแก้ไข แตกต่างเพียงเนื้อหาหรือรายละเอียดที่แยกย่อยลงไป ในเรื่องของการดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งแต่ละประเภทจะมีขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัญหาและสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

วูม (Vroom, 1971, อ้างถึงใน Williams, 1976, p. 94) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย

1. มีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน
2. ร่วมคิดหา และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือ สนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือวางแผน หรือ โครงการ หรือ กิจกรรมเพื่อจัด และแก้ปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือ ปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
6. การลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง และหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไป ทั้งโดยเอกชนและรัฐให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1975, อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์, 2548, หน้า 6) เสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ ทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรือ อื่นๆ นั้นมีเหตุผลอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1.1 การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับการบอกกล่าว หรือ ชักชวนจากเพื่อนบ้านเข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวบ้านเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มิได้จัดรูปแบบสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคน และทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการ หรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เข้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

กาญจนา แก้วเทพ และ กนกศักดิ์ แก้วเทพ (อ้างถึงใน สุจินดา เลิศศิริมงคลสุข, 2549, หน้า 22-23) ได้กล่าวว่าปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับ

1. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าสามารถจะช่วยตนเอง พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นได้ และจะต้องแสดงศักยภาพจะเข้าร่วมต่อการพัฒนา

2. โครงสร้างเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่มีเงื่อนไขแบบเศรษฐกิจ เป็นข้อเรียกร้องเบื้องต้น ที่ทำให้คนจนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

3. หน่วยครอบครัวมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วม จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมและการควบคุมจากเบื้องล่าง (Control from Below) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องซึ่งก็คือ พลังทางสังคม ได้แก่มาตรการทางสังคม วัฒนธรรม ศาสนา

4. การให้อิสระแก่กลุ่มชาวบ้านที่จะตัดสินใจด้วยกันในกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพ ที่มีอยู่ในตัวเองให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

5. การตัดสินใจร่วมกลุ่ม ไม่ได้เป็นหลักการตามเหตุผลของการเก็งกำไร ผลประโยชน์สูงสุดทางวัตถุ หากแต่ตัดสินใจเข้าร่วมบนพื้นฐานคุณค่าอย่างอื่น ผลประโยชน์ทางวัตถุเป็นสิ่งที่ตามมา

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเกิดจากการที่ประชาชน มีความสนใจต้องการที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาคือไม่พึงพอใจร่วมกัน โดยส่วนหนึ่งประชาชนต้องมีความพร้อม ความสามารถ รวมกับปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ร่วมด้วย

การประเมินผลการมีส่วนร่วม

ในการประเมินผลการมีส่วนร่วมนั้น แคสเปอร์สัน และ บริดแบงก์ (Kasperson & Breitbank, 1969, p. 56, อ้างถึงใน ชวลิต เกตุมงคลสิทธิ์, 2548, หน้า 17) เสนอว่า การมีส่วนร่วมหรือไม่นั้น มีมาตรวัด 3 ประการ คือ

1. พิจารณาจากการกระทำของแต่ละบุคคล มิใช่การกระทำโดยกลุ่ม ซึ่งอาจทำให้การวิเคราะห์ หรือได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น จะเห็นได้ถึงค่านิยม ความรับรู้ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล กล่าวคือกิริยาที่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม ก็คือกิริยาที่แสดงออกต่อผลของการกระทำนั้นโดยตรงของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาจากความถี่หรือความหนาแน่นของการกระทำ ซึ่งแสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง มีระยะเวลาของการกระทำกิจกรรมที่ยาวนาน หรือมีความผูกพัน และมีแรงจูงใจในการกระทำ
3. พิจารณาจากคุณภาพของการเข้าร่วม ซึ่งพิจารณาจากผลและผลกระทบของการกระทำ เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของผู้อื่น และมีการทำการประเมินผล

ซาพิน (Chapin, 1977, p. 317 อ้างถึงใน ธรรมจรรย์ ดุลยธำรง, 2546, หน้า 16) ได้เสนอมาตรวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางสังคม โดยกำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์กรชุมชน ดังนี้

1. มีความสนใจและเข้าร่วมประชุม ได้แก่ การให้ความสนใจ ติดตามข่าวสารต่าง ๆ ของส่วนรวม และการเข้าร่วมประชุม เสนอแนะต่าง ๆ ในที่ประชุมกิจกรรมของส่วนรวม
2. การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ได้แก่ การอุทิศเงิน เวลา ให้แก่ส่วนรวม
3. การเข้าเป็นสมาชิกและกรรมการ ได้แก่ การอุทิศแรงงานในการทำ กิจกรรมของส่วนรวม โดยการสมัครเป็นสมาชิก หรือ เป็นกรรมการของชุมชน

4. การเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ การยอมรับใช้ในการทำ กิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจสั่งการ

วิถีวัดการมีส่วนร่วมจำแนกตามประเภทของกิจกรรม ประเภทของผู้มีส่วนร่วม และรูปแบบการมีส่วนร่วม (บุญชู แก้วส่อง, 2531, หน้า 30 - 35 อ้างถึงใน สุจินดา เลิศศิริมงคลสุข, 2549, หน้า 27 - 28)

1. การจำแนกประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนคือ

1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

1.2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร

1.3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างผลประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุและอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

1.4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนา ทั้งทางวัตถุและจิตใจ อันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรมและนามธรรมต่อสังคมหรือบุคคลก็ตาม

1.5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

2. การจำแนกตามประเภทของผู้มีส่วนร่วม สามารถแยกประเภทผู้เข้าร่วมตามสถานภาพ ได้ 4 ประเภท คือ

2.1 บุคคลในท้องถิ่น

2.2 ผู้นำในท้องถิ่น

2.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.4 เจ้าหน้าที่ต่างชาติ

3. จำแนกตามรูปแบบของการมีส่วนร่วม จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การมีส่วนร่วมทางตรง หมายถึงการที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาด้วยตนเอง เช่น การเข้าร่วมประชุม การร่วมอภิปราย การร่วมใช้แรงงาน การร่วมลงคะแนนเสียง เป็นต้น

3.2 การมีส่วนร่วมทางอ้อม หมายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมผ่านตัวแทนหรือการให้การสนับสนุนโดยไม่นำตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง

ในเรื่องมาตรการระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนนี้ สามารถสรุปแนวคิดได้ดังต่อไปนี้ คือการมีส่วนร่วมของแต่ละบุคคล พิจารณาจากความถี่บ่อยของการกระทำ ระยะเวลาของการเข้าร่วมกิจกรรม คุณภาพในการทำกิจกรรม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเข้าเป็นสมาชิกและกรรมการ ความสนใจต่อข่าวสาร หรือความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแนวคิดที่ครอบคลุมสุขภาพอนามัยในทุกแง่มุมของชีวิตทั้งในโรงเรียนและชุมชน โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารและนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางด้านสุขภาพและดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทั้งทางกายภาพ จิตใจ สังคม ทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนให้สามารถ นำแนวคิดด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถดูแลเอาใจใส่สุขภาพตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถตัดสินใจและควบคุมสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ การสร้างโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดโอกาสในการพัฒนานโยบาย ระเบียบ โครงสร้าง ซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพในทุกเรื่องที่โรงเรียนและชุมชนดำเนินการและยังหมายถึงการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมีผู้นำที่เข้มแข็งและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำความตกลงกันในเป้าหมายต่าง ๆ

จากแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพ และสุขภาพขององค์การอนามัยโลก ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เพื่อตอบสนองต่อการป้องกันปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนจากโรคไม่ติดต่อซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น และเพื่อต้องการให้แต่ละประเทศหันมาทุ่มเทกับการพัฒนาสุขภาพอนามัยของเด็กควบคู่ไปกับการศึกษา องค์การอนามัยโลกภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) จึงได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการจัดประชุม Intercountry Consultation on Health Promoting Schools เมื่อต้นเดือนธันวาคม 2540 ณ กรุงเทพมหานคร ที่ประชุมได้เสนอแนวคิด หลักการ และแนวทางการ

ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทุกประเทศลงมติเห็นด้วยกับแนวทางที่เสนอ พร้อมทั้งได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ การสร้างเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรร่วมกัน (กรมอนามัย, 2543, หน้า 9)

สำหรับประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขโดยกรมอนามัยได้รับแนวคิดของโครงการและกำหนดเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน แต่เนื่องจากการดำเนินงานต้องมีการประสานงานตั้งแต่ระดับนโยบาย และระดับผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ตลอดจนกระทรวงอื่น ๆ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติขึ้น พร้อมทั้งได้ประชุมระดมความคิดในการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2541 ซึ่งมีมติร่วมกันพัฒนาโรงเรียนทุกแห่งให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

คุณลักษณะสำคัญของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1996, p. 5) ได้กำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ 6 ประการ ดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษาและสาธารณสุข ครู สหภาพครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับ
 - ครอบครัวและกลุ่มในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
 - องค์กรที่ให้บริการในชุมชนที่เชื่อมโยงกับโรงเรียน
2. ใช้ความพยายามในการจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพและความปลอดภัย
 - การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม
 - ปราศจากความทารุณโหดร้าย
 - มีบรรยากาศที่เอื้ออาทร เชื้อมนั่น เคารพซึ่งกันและกัน
 - สนับสนุนความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์
 - มีสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย
3. จัดให้มีการสอนสุขศึกษา
 - หลักสูตรที่ช่วยปรับปรุงความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องสุขภาพอนามัย และสุขนิสัย ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีทางเลือกที่เหมาะสมด้านสุขภาพ และมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพไปจนตลอดชีวิต
4. จัดให้เข้าถึงบริการสุขภาพ

- การให้บริการ (ตรวจคัดกรอง ชันสูตร วิเคราะห์ การเฝ้าระวังการเจริญเติบโตและการพัฒนาตามวัย การให้ภูมิคุ้มกัน การให้การรักษามากกว่าการที่เหมาสม) ที่มีประสิทธิผลที่สุดในโรงเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทรัพยากร และข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียน

5. ดำเนินตามนโยบายและข้อปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาพ

- นโยบายทั่วไปที่มุ่งให้กิจกรรมและทรัพยากรต่างๆ เป็นไปเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ
- นโยบายที่ให้การรักษายาบาลอย่างเสมอภาคเท่าเทียมแก่นักเรียนทุกคน
- นโยบายการบริโภคสุรา ยาเสพติดและยาสูบ ความโหดร้ายทารุณ การปฐมพยาบาล

6. ความพยายามในการปรับปรุงสุขภาพอนามัยของชุมชน

- มุ่งเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพชุมชน
- ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

องค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

เพื่อให้โรงเรียนมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับแนวคิดของการส่งเสริมสุขภาพ คณะผู้เชี่ยวชาญขององค์การอนามัยโลก ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศสมาชิกในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยกำหนดองค์ประกอบสำคัญที่ควรมีขึ้นในโรงเรียน 10 ประการ ดังนี้ (กรมอนามัย, 2548)

1. นโยบายของโรงเรียน (School Policies) โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ที่เกิดจากความเห็นชอบของบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน (School Management Practices) เป็นการจัดการองค์กรและระบบบริหารงานของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่อง
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชน (School/ Community Projects) โรงเรียนควรจัดให้มีโครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ที่ต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกของชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชน
4. การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Health School Environment) โรงเรียนมีการจัดการควบคุมดูแล พัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และสังคม ให้ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้นักเรียนได้อยู่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เกิดความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เอื้อต่อการเรียนรู้

5. การให้บริการอนามัยโรงเรียน (School Health Services) การที่โรงเรียนจัดให้มีบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน ได้แก่ การเฝ้าระวังสุขภาพ การตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

6. สุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Education) การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในหลักสูตรการศึกษา และผ่านทางกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีการฝึกปฏิบัติที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย (Nutrition/ Food Safety) การดำเนินการให้นักเรียนครู และบุคลากรในโรงเรียน ได้รับประทานอาหารที่ถูกตามหลักโภชนาการคำนึงถึงความปลอดภัยของอาหาร ส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะการฉ้อฉลเจริญเติบโตสมวัย รวมทั้งการแก้ไขปัญหาทุพโภชนาการของนักเรียน

8. การออกกำลังกาย กีฬา และสันทนาการ (Physical Exercise, Sport, Recreation) การส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนมีการออกกำลังกาย เล่นกีฬาและทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ โดยการจัดสถานที่ จัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมปลอดภัย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกอื่นในชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ อุปกรณ์หรือร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นตามความเหมาะสม

9. การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม (Counselling/ Social Support) โรงเรียนมีระบบบริการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพกายสุขภาพจิต นักเรียนที่อยู่ในภาวะเสี่ยง และนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง

10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรของโรงเรียน (health promotion for staff) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ส่งผลดีต่อสุขภาพของตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จึงเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคตามองค์ประกอบของการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นองค์ประกอบด้านกระบวนการซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ที่กล่าวได้ว่าเป็นฐานที่มั่นคงคอยสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 และ 2 กลุ่มที่ 2 เป็นองค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ อันเป็นองค์ประกอบที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพทั้งของนักเรียน ครู และบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 โดยมีองค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ที่เป็นฐานรองรับองค์ประกอบอื่น ๆ อันเป็นแนวคิดสำคัญที่มุ่งให้โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ยั่งยืน (กรมอนามัย, 2548)

กลวิธีดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ต้องอาศัยกลวิธีหลัก 4 ประการ (WHO, 1998, p. 4) คือ

1. การชี้แนะ (Advocacy) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน เพื่อให้เกิดความตระหนักในสังคมเกี่ยวกับการสร้างสุขภาพ ดังนั้นทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งองค์กรท้องถิ่นและชุมชน จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะให้เกิดความเข้าใจในแนวคิด และหลักการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเผยแพร่ออกไปให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อให้บุคลากรต่าง ๆ เข้าใจเห็นคุณค่าและสามารถนำไปปฏิบัติ

2. การสร้างหุ้นส่วนและภาคี (Partnerships and Alliances) โดยการประสานความคิดและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เป็นแกนนำ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างหุ้นส่วนในระดับท้องถิ่น ได้แก่ ชุมชนและโรงเรียน เพราะความร่วมมือจากทุกฝ่ายจะช่วยกันระดมความคิดในการจัดการกับปัจจัยเชิงซ้อนที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สิ่งสำคัญลำดับแรกคือการสร้างภาคีที่ยั่งยืนระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข และด้านการศึกษา ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน แล้วร่วมกันสร้างกลไกที่เอื้อต่อการวางแผนและดำเนินการ มีการกำหนดตัวบุคคลซึ่งสามารถรับผิดชอบ ให้เวลา และสามารถทำหน้าที่ในภาคีร่วมกับหน่วยงานอื่นได้ ภาคีที่เข้มแข็งไม่เพียงแต่เป็นการวางรากฐานที่จำเป็นเพื่อการชี้แนะเท่านั้น แต่ยังช่วยในการระดมและประสานทรัพยากรด้วย ดังนั้นเพื่อให้การส่งเสริมสุขภาพโดยโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภาคีร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปฏิบัติ ซึ่งชุมชนและโรงเรียนจะต้องเป็นภาคีหลักในเรื่องนี้

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับท้องถิ่น (Strengthening Local Capacity) เป็นการดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพให้ประชาชน องค์กรท้องถิ่นและโรงเรียน ที่มีความสนใจ ได้มีความสามารถพอที่จะดำเนินการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ ดังนั้นแผนงานพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีแผนงานด้านพัฒนากุศลกรและแผนการสร้างศักยภาพของชุมชนและโรงเรียนในเรื่องการทำแผนงาน โครงการอบรมครู อบรมผู้นำนักเรียน อบรมผู้นำชุมชน เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวสามารถไปดำเนินการและมีส่วนร่วมในการทำแผนงานโครงการ การปฏิบัติงาน ตลอดจนประเมินผลความก้าวหน้าและผลสรุป มีการเผยแพร่ความสำเร็จในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนได้ โดยหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นทำหน้าที่เพียงให้การสนับสนุนและช่วยเหลือทางวิชาการที่จำเป็นเท่านั้น

4. การวิจัย ติดตาม และประเมินผล (Research, Monitoring and Evaluation) ทุกระดับทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ควรมีแผนงานที่ตรงประเด็น

และมีประสิทธิภาพ สามารถออกแบบให้มีการวิจัยและประเมินผลได้เพื่อช่วยในการติดตามและปรับแผนงาน

ขั้นตอนสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดขั้นตอนหลักในการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ 8 ขั้นตอน (WHO, 1998, p. 7) ดังนี้

1. สร้างความสนับสนุนของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้เกิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการชี้แจงแก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความสำคัญ และความจำเป็นในการดำเนินงานสร้างสุขภาพเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระหว่างโรงเรียนและชุมชน หลังจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนสามารถแจ้งความจำนงค์เข้าร่วมโครงการ ได้ที่หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษา และประสานการดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่
2. จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน การดำเนินงานจะสามารถดำเนินงานต่อไปได้ ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสรรหากลุ่มบุคคลที่สนใจงานส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนและชุมชน แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนจำนวน 10-15 คน ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน บุคลากรภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรท้องถิ่น โดยคณะกรรมการชุดนี้ จะทำหน้าที่ในการร่วมกันค้นหาแนวทางปฏิบัติตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผนดำเนินการ ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา เพื่อพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
3. จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาสรรหา และแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาจากผู้นำชุมชน และผู้ที่สนใจในพื้นที่ โดยคณะกรรมการชุดนี้จะทำงานร่วมกับโรงเรียนในการเผยแพร่ข่าวสาร ด้านการส่งเสริมสุขภาพตลอดจนระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุน และสร้างความแข็งแกร่งในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
4. วิเคราะห์สถานการณ์ คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนดำเนินการสำรวจสถานการณ์ด้านสุขภาพของโรงเรียนและชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ เช่น สถานการณ์ปัญหาสุขภาพ สภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย รวมทั้งทรัพยากรในชุมชนที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ
5. กำหนดจุดเริ่มต้นในการดำเนินงาน คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน นำผลการวิเคราะห์สถานการณ์สุขภาพของโรงเรียน และชุมชน มาร่วมกันระดมความคิดในการกำหนด

ประเด็นเพื่อดำเนินการส่งเสริมสุขภาพตามความต้องการของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

6. จัดทำแผนปฏิบัติการคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน กำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาพร้อมทั้งเป้าหมายการดำเนินงาน รูปแบบกิจกรรม และบทบาทที่เกี่ยวข้อง ตัวชี้วัดในการติดตามผล กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับชุมชน

7. ดำเนินการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมีการ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โดยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการประเมินผลการดำเนินงาน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลลัพธ์ผลสำเร็จและมีการปรับแผนงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงาน

8. พัฒนาเครือข่ายระดับท้องถิ่น คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนแต่ละ โรงเรียน มีการผลักดันและสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน ด้วยการสร้างเครือข่ายโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพโดยการมีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสานการณ์ และแหล่งทรัพยากร ตลอดจนมีการจูงใจให้โรงเรียนอื่นๆ ที่ยังไม่ร่วมโครงการเกิดการตื่นตัวและร่วมดำเนินการส่งเสริมสุขภาพใน โรงเรียนตามแนวทางโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ขั้นตอนการประเมินรับรองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

การเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เมื่อโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน และมีความพร้อม สามารถเข้าร่วมโครงการ และเข้าสู่ กระบวนการพัฒนาเป็น โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้โดยการแสดงความจำนงไปยังต้นสังกัด หรือ บุคลากรสาธารณสุขที่มารับบริการในโรงเรียนโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้ (กรมอนามัย, 2548)

1. โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ หลังจากโรงเรียนแสดงเจตจำนงที่จะพัฒนาโรงเรียน จะได้รับการชี้แจงอบรมพัฒนาจากหน่วยงานสาธารณสุขที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้าใจ แนวคิด หลักการ และแนวทางการดำเนินงานต่างๆ

2. โรงเรียนประเมินตนเอง เป็นขั้นตอนที่โรงเรียนประเมินตนเองโดยใช้ “เกณฑ์ มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” เป็นกรอบในการประเมิน โดยโรงเรียนทำการ ประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ดังนี้

2.1 การประเมินก่อนพัฒนา เป็นการประเมินเพื่อให้รู้สถานการณ์เบื้องต้นว่าโรงเรียน มีจุดแข็งอะไรบ้าง และมีจุดที่ต้องพัฒนาตรงไหนบ้าง เพื่อจะได้วางแผนการพัฒนาได้อย่าง เหมาะสม

2.2 การประเมินระหว่างการพัฒนา เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการพัฒนา และทราบจุดที่ยังต้องพัฒนาต่อไป

2.3 การประเมินเพื่อขอการรับรอง เป็นการประเมินหลังจากโรงเรียนได้พัฒนาตัวชี้วัดต่าง ๆ จนครบถ้วนสมบูรณ์ โรงเรียนประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมเสนอขอการรับรอง

3. โรงเรียนพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน การประเมินตนเองของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ตรงเป้าหมายมากขึ้น โรงเรียนสามารถจำแนกกิจกรรมที่ดำเนินการเองได้ และกิจกรรมที่ต้องขอรับการสนับสนุนจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในเรื่องงบประมาณหรือทรัพยากรต่าง ๆ และสามารถขอรับคำแนะนำได้จากทีมประเมินระดับอำเภอ หรือบุคลากรสาธารณสุข

4. การประเมินเพื่อรับรองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นการประเมินโดยทีมประเมินที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการว่าเป็นผู้มีความสามารถในการประเมินหลังจากโรงเรียนประเมินตนเองพบว่าพร้อมรับการประเมินเพื่อรับรองแล้ว โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อการประสานงานกับทีมประเมินเข้ามาประเมินรับรองต่อไป

การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้การดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นประสิทธิภาพมาตรฐานและคุณภาพของการประเมินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น เกณฑ์มาตรฐานการประเมินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ มาตรฐานและคุณภาพของการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สารสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในแต่ละองค์ประกอบ คือ ตัวชี้วัด เกณฑ์ ระดับการประเมินคะแนนที่ได้ และแหล่งข้อมูล ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะมีจำนวนตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน ค่าคะแนนที่กำหนดมีความแตกต่างกันตามความสำคัญของตัวชี้วัดแต่ละตัวเกณฑ์การตัดสินของกรมอนามัย พ.ศ. 2548 กำหนดให้คะแนนเต็มในแต่ละองค์ประกอบเป็นร้อยละ และแต่ละองค์ประกอบมีคะแนนเต็มดังนี้ องค์ประกอบที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 คะแนนเต็ม 29, 21, 13, 108, 45, 36, 60, 13, 15 และ 19 คะแนนตามลำดับ โดยแบ่งคะแนนตัดสินของแต่ละองค์ประกอบไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ร้อยละ 75 ขึ้นไป	ของคะแนนสูงสุด ถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดีมาก
ร้อยละ 65 – 74	ของคะแนนสูงสุด ถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดี
ร้อยละ 55 – 64	ของคะแนนสูงสุด ถือว่าผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นพื้นฐาน

น้อยกว่าร้อยละ 55 ของคะแนนสูงสุด ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน (ควรพัฒนาต่อไป)

หลังจากนั้นนำคะแนนรวมที่ได้ในแต่ละองค์ประกอบ มาสรุปผลการประเมินโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพและโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน นำคะแนนที่ได้มาจัดลำดับเป็นระดับ ทองแดง เงิน และทอง โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ระดับทองแดง	: ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นต่ำมาก ไม่น้อยกว่า 4 องค์ประกอบ ไม่มีผลการประเมินต่ำกว่าขั้นพื้นฐานใน 6 องค์ประกอบ ที่เหลือ
ระดับเงิน	: ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นต่ำมาก ไม่น้อยกว่า 6 องค์ประกอบ ไม่มีผลการประเมินต่ำกว่าขั้นพื้นฐานใน 4 องค์ประกอบ ที่เหลือ
ระดับทอง	: ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นต่ำมาก ไม่น้อยกว่า 8 องค์ประกอบ ไม่มีผลการประเมินต่ำกว่าขั้นพื้นฐานใน 2 องค์ประกอบ ที่เหลือ

เมื่อโรงเรียนได้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับจังหวัด แล้ว โรงเรียนที่ผ่านตามเกณฑ์การประเมิน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจะได้รับการรับรองเป็น โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยมีระยะเวลา 2 ปี พร้อมได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากกรมอนามัย สำหรับโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ต้องปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ได้ตามเกณฑ์ มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพต่อไป

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองขลุง

โรงเรียนเทศบาลขลุง (บูรวิทยาการ)

โรงเรียนแห่งนี้แต่เดิมมีชื่อว่า โรงเรียนประชาบาลตำบลขลุง 1 (วัดวันยาวบน) ได้ตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2464 โดยอำมาตย์ตรีพระพิศลศรีขจรคุณ นายอำเภอ นายกิม อารีผล ศึกษาธิการอำเภอ และพระครูบูรสถานสังฆกิจ เจ้าคณะอำเภอขลุง ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นโดยอาศัย ศาลาการเปรียญของวัดเป็นสถานที่เล่าเรียน พระครูบูรสถานสังฆกิจเป็นผู้อุปการะโรงเรียน นาย แคล้ว ลำเลิศ เป็นครูใหญ่คนแรก

ในราว พ.ศ. 2477 ได้เริ่มการก่อสร้างอาคาร โดยพระครูบูรสถานสังฆกิจเจ้าคณะอำเภอ ขุนการกิจสิทธิ์ นายอำเภอ และนายมนี ยงยุทธ ศึกษาธิการอำเภอ ได้ร่วมกันจัดการก่อสร้างในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 ขุนการกิจสิทธิ์ นายอำเภอ ถึงแก่กรรม ขุนบรรณการได้มารับตำแหน่ง นายอำเภอแทน ก็ได้เอาใจใส่ก่อสร้างโรงเรียนจนสำเร็จ เปิดเป็นสถานที่เล่าเรียนได้ใน พ.ศ. 2481 ให้ชื่อว่า โรงเรียนประชาบาลตำบลขลุง 1 (บูรวิทยาการวัดวันยาวบน)

พ.ศ. 2494 เปลี่ยนชื่อโรงเรียนนี้เป็น โรงเรียนวัดวันยาวบน (บูรวิทยาการ) ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการเรียกชื่อโรงเรียนประชาบาลและเทศบาล

ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2501 เริ่มก่อสร้างอาคารเรียนที่สุสานทุ่งไร่ยา ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2501 เป็นอาคารสองชั้น กว้าง 8.50 เมตร ยาว 60 เมตร 12 ห้องเรียน การก่อสร้างครั้งนี้เสร็จเรียบร้อยเพียง 6 ห้องเรียน ยกโครงมุงหลังคาตีฝ้าไว้แล้ว ยังขาดตรงพื้นฝา ประตู หน้าต่าง ลูกกรง

เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2504 ได้รับเงินงบประมาณเป็นเงิน 70,000 บาท กับเงินที่ราษฎรในท้องถิ่นอำเภอชงช่วยเหลืออีก 2,000 บาท ทางโรงเรียนและอำเภอได้จัดการก่อสร้างโรงเรียนเพิ่มเติม ส่วนที่ยังค้างอยู่อีก 5 ห้องเรียน จนเสร็จเรียบร้อยในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504

วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2506 โรงเรียนวัดวันยาวบน (บูรวิทยาการ) ซึ่งเป็นโรงเรียนประชาบาล ได้โอนเป็นโรงเรียนเทศบาล และได้รับเปลี่ยนชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนเทศบาลวัดวันยาวบน (บูรวิทยาการ) นายเดิม สวัสดิ์ ได้ย้ายไปช่วยราชการที่โรงเรียนชลุง นายถวิล บัวเพื่อน ได้รับตำแหน่งครูใหญ่แทน

ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2508 ได้รับเงินงบประมาณ 40,000 บาท ทางโรงเรียนและทางเทศบาล จึงได้จัดการรื้อถอน แล้วนำอุปกรณ์มาก่อสร้างใหม่ที่สุสานทุ่งไร่ยา ซึ่งเป็นบริเวณเดียวกันที่ได้ก่อสร้างแบบ 004 อยู่แล้ว

วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 ทางโรงเรียนได้รับหนังสืออนุมัติให้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนเทศบาลวัดวันยาวบน (บูรวิทยาการ) เป็น โรงเรียนเทศบาลบูรวิทยาการ

วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2522 ได้รับคำสั่งที่ 51/2522 ให้รวมโรงเรียนเทศบาลชลุง และโรงเรียนเทศบาลบูรวิทยาการ และใช้ชื่อว่า “โรงเรียนเทศบาลชลุง(บูรวิทยาการ)”

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2530 เทศบาลได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อก่อสร้างอาคารเรียนตึก 3 ชั้น 6 ห้องเรียน ชั้นล่างโล่ง เป็นเงิน 1,890,000 บาท ได้ดำเนินการก่อสร้างเมื่อ 5 มกราคม พ.ศ. 2531 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2531

วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2536 ก่อสร้างอาคารเรียนตึก 3 ชั้น 9 ห้องเรียน 1 หลัง จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ จำนวน 3,330,000 บาท ให้ชื่อว่า “อาคาร 5”

วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2539 สร้างอาคาร ค.ส.ล. 3 ชั้น 6 ห้องเรียน 6 ห้องกิจกรรม จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ จำนวน 3,788,000 บาท

วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2539 สร้างอาคารประกอบ ค.ส.ล. 3 ชั้น กว้าง 10 เมตร ยาว 45 เมตร ด้วยเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 4,135,000 บาท งบประมาณของเทศบาล 780,000 บาท

วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2543 นายปพน ทองศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนได้โอนย้าย และนายอนุรักษ์ สันตานนท์ มารับตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนแทน จนถึงปัจจุบัน (ประวัติโรงเรียนเทศบาลสูง (บุรีวิทยาคาร))

ปัจจุบัน โรงเรียนเทศบาลสูง(บุรีวิทยาคาร) มีอัตรากำลัง เป็นครูจำนวน 84 คน ภาร-
 โรง จำนวน 5 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,643 คน แบ่งเป็น ระดับอนุบาล จำนวน 285 คน
 ระดับประถม จำนวน 834 คน ระดับมัธยม จำนวน 524 คน (แบบข้อมูลอนามัยโรงเรียน โรงเรียน
 เทศบาลสูง (บุรีวิทยาคาร) ปี 2553)

รายชื่อคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

1. นายอนุรักษ์	สันตานนท์
2. นางสุนันท์	ประจวบศ
3. นายชูชีพ	เกียรติประถม
4. นายพิชิต	เทนสิทธิ์
5. นายปกรณ์	ศรัทธา
6. นางสาวกรรณิการ์	ตะนาวศรี
7. นางกาญจนา	คุ้มสูงเนิน
8. นางวัฒนา	อุดมอำภพสุข
9. นายขวัญชัย	วิญญ์นันทกุล
10. ค.ญ.ณัฐริศา	วิทยานุกรณ์
11. ค.ญ.ลลิตา	เจริญรักษ์
12. นายสิทธิญา	ระยงค์

ที่มา : คำสั่งโรงเรียนเทศบาลสูง (บุรีวิทยาคาร) ที่ 29/2553 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา
 โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

โรงเรียนอำนวยการศึกษา

โรงเรียนอำนวยการศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 35/1 ถนนเทศบาลสาย 1 ตำบลสูง อำเภอสูง
 จังหวัดจันทบุรี จัดตั้งโรงเรียนขึ้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2483 โดยโอนกิจการมาจากโรงเรียน
 วันยาวอนุบาล ย้ายมาตั้งที่อาคารไม้ 2 ชั้น เป็นอาคารของวัดวันยาวบน มีพระครูบูรณสถานสังฆกิจ
 อดีตเจ้าคณะอำเภอสูง เป็นองค์อุปการะอาคารที่เรียนนี้ ตั้งอยู่ในบริเวณวัดวันยาวบนด้วยการถือ
 เช่าเป็นรายปี โดยมีนายเปี่ยม พุทธเกษตร เสมียนตราอำเภอสูง เป็นผู้จัดการโรงเรียน นางสาวสดี
 เกษรา เป็นครูใหญ่ ขณะนั้นเปิดสอนเพียงประถมต้น คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษา-
 ปีที่ 4 สอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

ในปีการศึกษา 2521 โรงเรียนได้เปิดการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติปี 2520 โดยนายพิชิต เทนสิทธิ์ เป็นครูใหญ่

ในปีการศึกษา 2530 นางสาวกาญจนา กุลพาณิชย์ ได้เข้ามาเป็นครูใหญ่แทนนายพิชิต เทนสิทธิ์

และต่อมาในปี 2532 นางอนงค์ เจนอบรม มารับหน้าที่เป็นครูใหญ่ และได้โอนโรงเรียน มาเป็นของวัดวันยาววน โดยมีท่านพระครูจันทบูรพาทร อาลาโก เป็นผู้รับอนุญาต มีนายจำปา ถนอมศักดิ์ เป็นผู้จัดการ และนางอนงค์ เจนอบรม เป็นครูใหญ่ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2532

ในการศึกษา 2536 นางอนงค์ เจนอบรม ถึงแก่กรรม และได้แต่งตั้งนางสุนทรา ชัยยะเป็น ครูใหญ่ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2536 ต่อมานางสุนทรา ชัยยะได้ลาออก ทางโรงเรียนได้แต่งตั้งให้ นางสาวนงลักษณ์ กิจภาระ รักษาการแทนในตำแหน่งครูใหญ่ มีนายสัญญา ปรัชญสุนทร เป็น ผู้จัดการ และในเดือนพฤศจิกายน 2536 ได้แต่งตั้งนางสาวนงลักษณ์ กิจภาระเป็นครูใหญ่มานจน ปัจจุบันนี้

ปัจจุบัน โรงเรียนได้รับอนุญาต ให้ทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สอนวิชาสามัญ มีครู จำนวน 16 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 2 คน มีนักเรียนจำนวน ทั้งหมด 303 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาล จำนวน 93 คน ระดับประถม จำนวน 210 คน โรงเรียนมี พื้นที่ 3 ไร่ 1 งาน 62 ตารางวา มีห้องเรียน 12 ห้อง ห้องประกอบ 2 ห้อง และห้องครูใหญ่ 1 ห้อง (ที่มา : แผนพัฒนาโรงเรียน ปีการศึกษา 2551-2553)

รายชื่อคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน

1. นางสาวนงลักษณ์ กิจภาระ
2. นางสมพร ขาวจำ
3. นางทิตติยา จันทกิจ
4. ค.ญ.ปภาดา ชินอ่อน
5. ค.ช.จิรภัทร สังข์กุล
6. ค.ช.นพพร สัจจา
7. ค.ญ.พิยะดา สว่างไพร
8. ค.ญ.กรวิภา เสานอก
9. ค.ญ.พรนภา สีเทา
10. ค.ช.จิตริน บุญว่าน
11. ค.ญ.พีรดา นาคทองกุล
12. นางสาวกนกวรรณ พ่วงพี

13. นางสาวลักษณ์ แดงเจริญโชค

14. นางอารีรัตน์ ประชุมชน

15. นายเทวัญ เจริญทวี

ที่มา : คำสั่งโรงเรียนอานวยศึกษา ที่ 14/2553 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน

โรงเรียนศรีหฤทัย

โรงเรียนศรีหฤทัย เป็นโรงเรียนคาทอลิกที่อยู่ในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2491 โดยบาทหลวงคาเบรียลโร ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดพระหฤทัยขณะนั้น คุณพ่อได้เล็งเห็นถึงความยากลำบากของลูกหลานคาทอลิก ซึ่งต้องเดินทางไปเรียนไกล ๆ และเพื่อเป็นสถานอบรมพระธรรมคำสอนแก่เด็ก ๆ ด้วย

โรงเรียนหลังแรกอาศัยบ้านพักซิสเตอร์ ซึ่งเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น มีทั้งหมด 6 ห้องเรียน สภาพค่อนข้างทรุดโทรม เปิดสอนระดับประถมตั้งแต่ชั้นป.1 - ป.4 มีนักเรียนประมาณร้อยคนเศษ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 บาทหลวงชิน ไชยเจริญ เจ้าอาวาสวัดพระหฤทัยและเป็นผู้จัดการโรงเรียนศรีหฤทัย ได้ร่วมมือกับผู้ปกครองและสังฆมณฑลจันทบุรี สร้างอาคารเรียนหลังใหม่ขึ้นเป็นตึก 2 ชั้น ยาว 40 เมตร ขนาด 10 ห้องเรียน แทนอาคารเรียนหลังเก่าที่ชำรุดทรุดโทรมมาก และเริ่มเปิดการสอนชั้นมัธยมปีที่ 1 ด้วย อาคารหลังนี้เริ่มเปิดใช้ในปี 2498 ได้รับความนิยมนจากผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงต้องต่ออาคารเดิมออกไปอีก เป็นตึก 2 ชั้นเช่นเดียวกัน ขนาด 6 ห้องเรียน และเปิดสอนจนถึงชั้นมัธยมปีที่ 6

กาลเวลาล่วงเลยไปจนถึงสมัยบาทหลวงวิโอลา วรศิลป์ เป็นเจ้าอาวาส ท่านก็ได้สร้างอาคารเรียนขึ้นอีกหลังหนึ่ง เพื่อเตรียมใช้แทนหลังตึก 2 ชั้นที่กำลังชำรุดทรุดโทรมจนเกือบจะหมดสภาพอยู่แล้ว อาคารหลังใหม่เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ยาว 52 เมตร โดยย้ายสถานที่ให้อยู่ห่างจากถนนใหญ่ และได้เปิดใช้ในปี พ.ศ. 2516 และเมื่อรื้อตึกหลังเก่าออกเรียบร้อยแล้ว จึงได้สร้างอาคารไม้ 2 ชั้น ยาว 56 เมตรขึ้นอีกหลังหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน นอกจากนี้คุณพ่อยังได้สร้างอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้อีกหลังหนึ่ง ชั้นล่างใช้เป็นห้องอาหารของโรงเรียน ส่วนชั้นบนก็ใช้เป็นหอพักนักเรียนประจำ

ในสมัยบาทหลวงแสวง สามีภักดี เป็นเจ้าอาวาสสืบต่อมา คุณพ่อได้มองการณ์ล่วงหน้าถึงปัญหาที่จะตามมาในอนาคต เกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์ในหลาย ๆ ด้าน ประกอบกับทางรัฐบาลก็ได้เปิดโรงเรียนระดับมัธยมขึ้นแล้วในท้องถิ่น จึงได้ตัดสินใจขออนุญาตเปลี่ยนแปลงประเภทโรงเรียนจากมัธยมศึกษาเป็นประถมศึกษา และขยายแผนกอนุบาลขึ้นอีกแผนกหนึ่ง เมื่อบาทหลวงแสวงย้ายไป บาทหลวงบรรจง พานุกพันธ์ ก็รับหน้าที่สืบต่อ

ในปี พ.ศ. 2538 ได้ดำเนินการสร้างอาคารเรียนหลังใหม่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 5 ชั้น จำนวน 21 ห้องเรียน โดยใช้ชื่ออาคารว่า “อาคาร 50 ปี” เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่โรงเรียนได้ทำการก่อตั้งครบรอบ 50 ปี

ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเริ่มปรับใช้หลักสูตรฯ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2546 และมีการปรับใช้หลักสูตรใหม่ครบทุกระดับชั้น

ในปีการศึกษา 2548 ปรับหลักสูตรให้มีการเรียนคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยปีที่ 2 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในปีการศึกษา 2549 ระดับปฐมวัยได้มีการจัดทำเครื่องเล่นเพื่อช่วยพัฒนาการของนักเรียน และในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์ภาษาต่างประเทศโดยใช้ครูต่างชาติเข้ามาทำการเรียนการสอน

และในปีการศึกษา 2550 นี้ ทางโรงเรียนศรีหฤทัยได้ผ่านประเมินการประกันคุณภาพสถานศึกษา จาก สมศ. รอบที่ 2 ทั้งในระดับปฐมวัย และ การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับดีมาก ซึ่งถือเป็นเกียรติประวัติของโรงเรียนที่ได้จัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพ จนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน (ประวัติโรงเรียนศรีหฤทัย อ.ขลุง จ.จันทบุรี)

ปัจจุบัน โรงเรียนศรีหฤทัย ตั้งอยู่เลขที่ 231 ถนนเทศบาลสาย 2 อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาจัดการศึกษาระดับปฐมวัยระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีอัตรากำลัง เป็นครูจำนวน 78 คน จำนวนนักเรียน ทั้งหมด 1,246 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาล จำนวน 298 คน ระดับประถม จำนวน 646 คน ระดับมัธยม จำนวน 302 คน (แบบสถิตินักเรียนโรงเรียนศรีหฤทัย ปี 2553)

รายชื่อคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

1. บาทหลวงชาติชาย	เวฬุรัตน์กุล
2. บาทหลวงสมภพ	แซ่โก
3. นายอาคม	กัญญะพงศ์
4. นางสาวปิยภาณี	แพทย์ชัยวงษ์
5. นางสาวบุญอรอย	เฮงฮวด
6. นายเอกชัย	นามวงษ์
7. นายณรงค์เดช	วิชชปัทมลานนท์
8. นางจารุณี	คงอินทร์
9. นางปริญดา	หอมสวัสดิ์

10. นางจันทิมา	สุขสำราญ
11. นางนิสา	วิสุทธิภักดี
12. นางสมจิต	เต็มชนสาร
13. นางรัตนา	สุนันท์
14. นางฤทัย	บุญทา
15. นางจรัสพร	ชาวแกลง
16. นางสาวชวนา	แสงจำ
17. นายรัช	วิเชียรตระภา
18. นายกฤษฎา	ภานุพันธ์
19. นายสมบัติ	เจริญรูป
20. นายกัมพล	ปลาทอง
21. นายมานิตย์	ริมราง
22. นางรัชนี้	ชุมเพชร
23. นางสาวบุญทิวา	ทำหิน
24. นางสาวธัญธร	กุดแก้ว
25. นายปรัดถกร	รติทยาวงศ์
26. นางจอมใจ	มณฑิกาวิทย์
27. นายคัมภีร์	เจริญพงษ์
28. นางสาวอลิสา	ปลาทอง
29. นางวัลลภา	สุนทรโยธิ
30. นางสาวอันธิกา	ปลาทอง
31. นายสัมพันธ์	ไพโรเลิศ
32. นายนิพนธ์	ถัมพาพงษ์
33. นายอิทธิพล	พรมชัย
34. นางรจนา	วัฒนพันธ์
35. นางสาวดวงฤดี	ไทยตรง
36. นางยุพิน	นามวงษ์
37. นางสาววิภา	มันคง
38. นางสาวสาธิตี	นามวงษ์
39. นายเรืองยศ	นามวงษ์

40. นายชูเกียรติ	พลพัฒน์
41. นางสาวสิริมา	จิตตุลาภา
42. นายอรรถพล	บุตรดี
43. นางสาวสุจิตรา	พิมลภาพ
44. นางสาวสมศรี	ศรีไพบุลย์
45. นางสาวสมหญิง	สุพรรณพยัคฆ์
46. นายสุวรรณ	ศุภโกวิทย์
47. นายนฤทธิ์	นิลโกศล
48. นางสาวอริญา	สังกะเพล
49. นางสาวไพจิตร	บุพหทัยนิ
50. นางสาววรรณิ	เขมะระตะ
51. นายชูเกียรติ	คงกะพันท์
52. นางทองทิพย์	ถาวร
53. นางพัฒน์นรี	ภัทรเมธีสุวกุล
54. นายจารุพัฒน์	ดีละสุนทเลศ

ที่มา : คำสั่ง โรงเรียนศรีอยุธยา ที่ 85/2553 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในงานต่าง ๆ อยู่หลายงาน เช่น การพัฒนาชุมชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยท่านอื่นได้ศึกษาไว้ก่อนแล้วดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

รัชนี จันทรทรงกค (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาโรงเรียนสารวิทยา” พบว่า อายุ ชั้นเรียน อาชีพของบิดามารดา การได้รับข่าวสารจากสื่อวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่พบว่า เพศ นักเรียนที่นำความรู้ความเข้าใจไปปฏิบัติ การได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสารและ สิ่งพิมพ์ต่างๆ การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม นักเรียนที่มีประสบการณ์

ด้านสิ่งแวดล้อมจากทำกิจกรรมในชุมชน จะมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

พรทิพย์ มาศวิวัฒน์ (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับอายุ ความรู้ เจตคติต่อสิ่งแวดล้อม และการมุ่งอนาคตของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง พบว่า ความรู้ เจตคติต่อสิ่งแวดล้อม และการมุ่งอนาคตของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนอายุไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

วิวรรณ จันทร์ ไก่ชัย (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ ทักษะคิด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

สมชัย ศิริสมบัติ (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่ “เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลให้กรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ โดยศึกษาจากกรรมการในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จำนวน 18 ชุมชนๆละ 9 คน รวม 162 คน ผลการศึกษาค้นพบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความสัมพันธ์กับผู้นำโครงการ และประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่

ลัดดา ธีระ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางปลาสร้อย ตำบลบ้านโจด และตำบลมะขามหย่ง จำนวน 268 คนเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เพศ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม และความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการปกครองระดับสูงด้วย ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นในระดับสูงมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางและต่ำ ส่วนปัจจัยด้าน อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น การศึกษาครั้งนี้มี

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการและการมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ทราบว่าประชาชนให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองรูปแบบใด เพื่อจะได้วิเคราะห์หาสาเหตุและนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่ใช่ทางการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการปกครองในระบบประชาธิปไตยต่อไป

สำราญ โปหาวิ (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมดำเนินงานของผู้แทนชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยทำการศึกษาในกลุ่มผู้แทนชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 372 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้แทนชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนเองค่อนข้างดี แต่เนื่องจากระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับเรื่องคณะกรรมการฯ เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้เกิดความสับสนและความไม่ชัดเจน ในหมู่คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนชุมชนค่อนข้างมาก วิธีการคัดเลือก หรือสรรหากรรมการที่กำหนดไว้ในระเบียบของทางราชการเอง ก็มีความสลับซับซ้อนค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ปฏิบัติตามได้ยาก ในโลกของความเป็นจริง โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล ผู้แทนชุมชนที่มาเป็นกรรมการสถานศึกษาจึงมีประสิทธิภาพในการทำงานค่อนข้างน้อย ไม่มีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร แต่ก็มี ความพึงพอใจในการได้เข้ามาเป็นกรรมการและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ธรรมจรรย์ ตูลยธำรง (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในกรณีของเทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งครอบคลุม 3 วัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และปัญหาอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วม โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2545-2546 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการชุมชน จำนวน 134 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบ T-Test ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ANOVA และการหาค่าประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่ศึกษามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว ได้แก่ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ

สิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่เชื่อถือได้ว่าจะมีผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วม ได้แก่ เวลาที่จำกัดในการทำกิจกรรมของชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลการติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ องค์กรเอกชนยังเข้ามาสนับสนุนไม่ทั่วถึงทุกชุมชน และประชาชนในชุมชนยังขาดการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ

มาลี เบ็ญจะมโน (2546, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 20 คน ของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นอาชีพของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เสนอ เถาว์ชาติ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาในกลุ่มกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 114 คน ผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มต่าง ๆ พบว่า ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และครูมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนผู้แทนองค์กรชุมชน ศิษย์เก่าและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมโดยภาพรวม จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในระดับมาก เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ช่วงอายุ 20-30 ปี และ 51-60 ปี มีส่วนร่วมในระดับมาก ช่วงอายุอื่นมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ระดับการศึกษา ปริญญาตรีและโท มีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนการศึกษาระดับอื่น ๆ ที่ต่ำกว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ภราดร บุตรบุญ (2547, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่าไค-สแควร์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในหมู่บ้านและปัจจัยด้านบริหาร ได้แก่ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการปกครองระดับหมู่บ้าน ความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม ทักษะติดต่อตัวผู้นำ และการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน และเมื่อเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย พบว่า ตำแหน่งในหมู่บ้าน การติดต่อสื่อสาร อาชีพ อายุ ระดับ

การศึกษา ทศนคติต่อตัวผู้นำ เพศ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระดับหมู่บ้าน และความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบังจำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล รวม 4 ด้าน ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากโดยด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับด้านการร่วมค้นหาปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า อายุ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร บทบาทของข้าราชการและนโยบายรัฐบาลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 โดยมีอายุและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์) ซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด จำนวน 316 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไปด้านอายุ การศึกษา หมู่บ้าน - ที่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ การพูดคุยกันในรอบครัว และช่องทางการรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชวลิต เกตุมงคลสิทธิ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีชุมชนในเขตราชบุรีบูรณะ จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนเขตราชบุรีบูรณะ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตราชบุรีบูรณะ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 163 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ค่า T-Test และ ANOVA โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาค้นพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน คือ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขณะที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

พิสมัย บุญเลิศ (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ ผู้นำชุมชนหรือหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ จำนวน 115 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาค้นพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลเช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ ส่วนระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุจินดา เลิศศิริมงคลสุข (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาร่วมความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตตำบลเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 378 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ทดสอบสมมติฐานใช้ค่า T-Test และค่า One-Way ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาค้นพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ด้านการบริหารงานของ อบจ. ขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี

ปรีดา เกษฎารางกุล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาร่วมการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาใน

กลุ่มคณะกรรมการชุมชน จำนวน 243 คน พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ส่วนเพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน

ธีรภาพ งามระเบียบ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในการพัฒนาเทศบาลสูงเมื่องน่ายอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา และสถานภาพส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในเขตเทศบาลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน จากการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพทางสังคม อาชีพ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 กับระดับการมีส่วนร่วม ยกเว้นการศึกษาพบว่าการศึกษากับระดับการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันในทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

จิต โสภิน เคนจันทิก และปิ่นผายักษ์ สุนารทพิน (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหาร ในการดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่ เทศบาลนครขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหาร ในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 297 คน แยกเป็นครูจำนวน 67 คน และผู้บริหาร 230 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำแนกตามสถานภาพพบว่า ครูและผู้บริหารที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

วิวัฒน์ พงษ์รัตนกาญจน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษาในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัว เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัว เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัว ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัวจำนวน

6 หมู่บ้านๆละ 15 คน รวมประชากรทั้งหมด 90 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-Test และ F-Test ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและหญิงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ อายุมากกว่า 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่จบการศึกษาประถมศึกษา และมีอาชีพเกษตรกร รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000-10,000 บาท ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่ำกว่า 3 ปี ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นกรรมการ และไม่เคยผ่านการอบรมมาก่อน และเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป การได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุน ฯ อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านร่วมพิจารณาเงินกู้ รองลงมาคือร่วมประชุม ร่วมดำเนินงานตามโครงการ ร่วมตรวจสอบ และน้อยที่สุดคือร่วมประเมินผล ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติได้ การได้ฝึกอบรมการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและดำรงตำแหน่ง ไม่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อิทธิพล กาญจนพิมล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาท้องถิ่น อันได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร, ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม, ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากร, ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม, ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 330 คนจากคณะกรรมการชุมชน 30 ชุมชน จากการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยด้านประชากรแตกต่างกันการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (รายได้) ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านสังคมที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน 4) ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคมที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน สำหรับปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญคือ 1) ปัญหาด้าน

งบประมาณในการพัฒนาไม่เพียงพอ 2) หน่วยงานราชการขาดการประสานงานในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญว่ารัฐควรให้การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้เพียงพอ และหน่วยงานราชการต้องเพิ่มการประสานงานระหว่างกัน ในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน

มัทธรา เจริญกาญจน์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 บุคลากรภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง อาสาสมัครสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 143 คน ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับต่ำ ($\mu = 1.52$, $\sigma = 0.56$) กลุ่มผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.76$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มนักเรียนมีส่วนร่วมด้านการค้นหาปัญหา ($\mu = 1.45$, $\sigma = 0.53$) ด้านการวางแผนดำเนินการ ($\mu = 1.14$, $\sigma = 0.35$) และด้านการติดตามประเมินผล ($\mu = 1.43$, $\sigma = 0.62$) อยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 1.97$, $\sigma = 0.58$) กลุ่มผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพมีส่วนร่วมด้านการค้นหาปัญหา ($\mu = 2.26$, $\sigma = 0.84$) และด้านการปฏิบัติการ ($\mu = 2.26$, $\sigma = 0.81$) อยู่ในระดับดี ส่วนด้านวางแผนดำเนินการ ($\mu = 2.09$, $\sigma = 0.79$) และด้านการติดตามประเมินผล ($\mu = 2.04$, $\sigma = 0.71$) อยู่ในระดับปานกลาง

ชัชวาล ศิริกุล (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในสถานศึกษานานาชาติต่าง ๆ ทั้งโดยรวมและรายด้าน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 588 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ

ค่า มี 5 ระดับ จำนวน 43 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ T-Test ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไขตามประเด็นสำคัญการพัฒนา ไม่แตกต่างกันทางสถิติ และจากแบบสอบถามปลายเปิดและสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ควรเข้าร่วมรับรู้และให้ความเห็นชอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และควรช่วยในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรจัดหาวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอนวิชาชีพ ควรร่วมให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรตามโอกาสสมควร ควรร่วมเสนอความคิดและการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และควรเสียสละเวลาเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ตามลำดับ

ทรงยศ สาโรจน์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนชุมชนบางบัวในการอนุรักษ์คลองบางบัว เพื่อศึกษาปัจจัยเสริมในด้านการรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ลำคลอง และความตระหนักต่อการอนุรักษ์ลำคลองของประชาชนชุมชนบางบัว และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัว ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสาร ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารน้อย ด้านความรู้ในการอนุรักษ์ลำคลอง ประชาชนมีความรู้ในการ

อนุรักษ์ลำคลองน้อย และด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ลำคลอง ประชาชนมีความตระหนักในการอนุรักษ์ลำคลองปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว ได้แก่ ความตระหนักในการอนุรักษ์ลำคลองการรับรู้ข่าวสารและรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และความรู้ในการอนุรักษ์ลำคลอง

สันติสุข อยู่สุข (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 706 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพศชายและหญิง มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าเพศชาย ส่วนด้านการบริหารงบประมาณ ไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพข้าราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 อ้างอิงข้อมูลตัวแปร

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
เพศ	- ถัดดา ภีระ (2545, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี ซึ่งผลการศึกษา พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง ท้องถิ่น โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าเพศหญิง - มาลี เบ็ญจะมโน (2546, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - เสนอ เถาว์ชาติ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดย ศึกษาในกลุ่มกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 114 คน ผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมโดยภาพรวม จำแนก ตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในระดับมาก เพศ หญิงมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง - กราคร บุตรบุญ (2547, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่าไค-สแควร์ พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน - สันติสุข อยู่สุข (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการ บริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพศชายและหญิง มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
อายุ	- ธรรมจรรย์ ดุลยธำรง (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่ศึกษามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว ได้แก่ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ - มาลี เบ็ญจะมโน (2546, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - เสนอ เถาว์ชาติ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาในกลุ่มกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 114 คน ผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มต่างๆ พบว่า ช่วงอายุ 20 - 30 ปี และ 51 - 60 ปี มีส่วนร่วมในระดับมาก ช่วงอายุอื่นมีส่วนร่วมระดับปานกลาง - ภราดร บุตรบุญ (2547, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่าไค-สแควร์ พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
ระดับการศึกษา	- ลัดดา ภิระ (2545, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการปกครองสูงด้วย - มาลี เบ็ญจมนโน (2546, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 20 คน ของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - กราคร บุตรบุญ (2547, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่าไค-สแควร์ พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน - จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองซุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองซุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - พิสมัย บุญเลิศ (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้นำชุมชนหรือหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ จำนวน 115 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
ระดับการศึกษา	- ปรีดา เจษฎารางกุล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาในกลุ่มคณะกรรมการชุมชน จำนวน 243 คน พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน - ชีรภาพ งามระเบียบ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในการพัฒนาเทศบาลสู่มืองน่าอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยศึกษาจากกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในเขตเทศบาลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัด จันทบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน จากการศึกษาพบว่า การศึกษากับระดับการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันในทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 - สันติสุข อยู่สุข (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน
รายได้	- วิวรรณ ชันธโกศัย (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ - มาลี เบ็ญจะมโน (2546, บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547, บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
รายได้	- ทรงยศ สาโรจน์ (2551, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว ได้แก่ รายได้ต่อเดือน
ประสบการณ์	- เดชา เลิศวิสัย (2540) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาในกลุ่มผู้นำชุมชนจำนวน 165 คน ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน - รัชณี จันทร์ทรงกค (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาโรงเรียนสารวิทยา” พบว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมจากทำกิจกรรมในชุมชน จะมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	- สมชัย ศิริสมบัติ (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล “เมื่อน้ำอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาจากกรรมการในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงจำนวน 18 ชุมชนๆละ 9 คน รวม 162 คน ผลการศึกษาทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลเมื่อน้ำอยู่ - ธรรมจรรย์ ตูลยธำรง (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่ศึกษามีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว ได้แก่ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	- กราคร บุตรบุญ (2547, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่าไค-สแควร์ พบว่า การติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน - อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 - จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ช่องทางการรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - วิวัฒน์ พงษ์รัตนกาญจน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษาในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยส่งผลการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 - ทรงยศ สาโรจน์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว เขตบางเขน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์คลองบางบัวของประชาชนชุมชนบางบัว ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff, ดร.เจมส์คัลดี ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขององค์การอนามัยโลก
การวางแผนดำเนินกิจกรรม	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff, ดร.เจมส์คัลดี ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขององค์การอนามัยโลก
การลงทุนและปฏิบัติงาน	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff, ดร.เจมส์คัลดี ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขององค์การอนามัยโลก
การติดตามและประเมินผลงาน	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff, ดร.เจมส์คัลดี ปิ่นทอง ร่วมกับขั้นตอนหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขององค์การอนามัยโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในพื้นที่เทศบาลเมืองขลุง นั้น มาจากการทบทวนแนวคิดและผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดขั้นตอนหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขององค์การอนามัยโลก และแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff และ ดร.เจมส์คัลดี ปิ่นทอง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน มาเป็นตัวแปรตามในการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในพื้นที่เทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ดังที่แสดงไว้ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ